

Hệ sinh thái số cho SME: “Xanh” là mục tiêu, “số” là công cụ

11:17 11/04/2026

Trong bối cảnh chuyển đổi số trở thành xu thế tất yếu, việc xây dựng một hệ sinh thái số toàn diện, phù hợp với đặc thù doanh nghiệp nhỏ và vừa (SME) đang được xác định là nhiệm vụ trọng tâm. Theo Đề án chuyển đổi số doanh nghiệp SME giai đoạn 2026-2030 vừa được Chính phủ thông qua, phát triển hệ sinh thái số không chỉ là giải pháp kỹ thuật mà còn là đòn bẩy chiến lược nhằm nâng cao năng lực cạnh tranh, hướng tới tăng trưởng “xanh” và bền vững.

Chuyển đổi số là chìa khoá nâng cao năng lực cạnh tranh cho các doanh nghiệp

Chuyển đổi số: Từ nhận thức đến hành động thực chất

Đề án đặt mục tiêu hỗ trợ doanh nghiệp SME cải thiện năng suất, tối ưu vận hành và nâng cao khả năng thích ứng trước biến động thị trường. Đồng thời, chuyển đổi số cũng mở ra cơ hội để doanh nghiệp tham gia sâu hơn vào chuỗi

giá trị khu vực và toàn cầu.

Thực tế cho thấy, trong những năm gần đây, nhiều doanh nghiệp Việt Nam đã chủ động đầu tư công nghệ, từng bước tự động hóa quy trình sản xuất – kinh doanh. Tuy nhiên, theo khảo sát giai đoạn 2023–2024, mức độ sẵn sàng chuyển đổi số của doanh nghiệp tại Hà Nội và TP.HCM mới đạt 3,14 điểm, tương ứng giai đoạn “phát triển”. Điều này phản ánh tiến bộ nhưng chưa tạo ra đột phá.

Các loại hình doanh nghiệp SME mô tả cách thức mà chúng hoạt động
- Nguồn: Internet

Phần lớn doanh nghiệp vẫn tập trung vào số hóa hoạt động vận hành, trong khi việc ứng dụng công nghệ vào chiến lược dài hạn còn hạn chế. Đây là “nút thắt” cần được tháo gỡ nếu muốn tiến tới giai đoạn “nâng cao”.

Khoảng trống từ chính sách đến thực thi

Mặc dù khung pháp lý và các chương trình hỗ trợ đã được triển khai, doanh nghiệp SME – đặc biệt là nhóm quy mô nhỏ – vẫn gặp nhiều rào cản. Nguyên nhân chủ yếu đến từ việc thiếu các giải pháp “may đo” phù hợp với từng ngành nghề, quy mô và năng lực nội tại.

Khởi nghiệp 1 doanh nghiệp SME hay 1 startup đòi hỏi sự đánh giá cẩn thận về mục tiêu kinh doanh, tài chính và nguồn lực - Nguồn: Freepik

Không ít doanh nghiệp chưa sẵn sàng tiếp nhận hỗ trợ, kể cả khi miễn phí, do thiếu năng lực tích hợp công nghệ vào thực tiễn hoạt động. Điều này cho thấy chuyển đổi số không chỉ là câu chuyện công nghệ mà còn là bài toán về con người, tư duy và mô hình vận hành.

Đề án mới tiếp cận theo hướng toàn diện và cá nhân hóa, đặt mục tiêu đến năm 2030 sẽ hỗ trợ ít nhất 500.000 doanh nghiệp SME. Đồng thời, xây dựng mạng lưới 500 tư vấn viên và tổ chức hỗ trợ chuyển đổi số.

Đáng chú ý, khoảng 200 doanh nghiệp tiêu biểu sẽ được lựa chọn làm mô hình mẫu trong các lĩnh vực trọng điểm như công nghiệp chế biến, nông nghiệp, y tế, tài chính, logistics và giáo dục. Những mô hình này đóng vai trò lan tỏa kinh nghiệm, thúc đẩy cộng đồng doanh nghiệp cùng chuyển đổi.

Ba trụ cột thúc đẩy chuyển đổi số SME

Để hiện thực hóa mục tiêu, Đề án tập trung vào ba trụ cột chính:

Thứ nhất, hoàn thiện thể chế. Luật Hỗ trợ doanh nghiệp nhỏ và vừa (2017) dự kiến được sửa đổi nhằm tháo gỡ vướng mắc, tạo điều kiện cho doanh nghiệp tiếp cận công nghệ và nền tảng số. Đồng thời, các quy định về dữ liệu, đổi mới sáng tạo và công nghệ cũng sẽ được chuẩn hóa.

Thứ hai, phát triển hạ tầng số. Mạng băng rộng, 5G và các công nghệ mới sẽ được mở rộng tại khu công nghiệp, khu kinh tế trọng điểm. Dữ liệu chuyên ngành được chia sẻ có kiểm soát nhằm tạo ra giá trị gia tăng trong các lĩnh vực ưu tiên.

Thứ ba, xây dựng hệ sinh thái số. Các doanh nghiệp sẽ được hỗ trợ “thiết kế” lộ trình chuyển đổi phù hợp, tiếp cận giải pháp công nghệ và nhận hỗ trợ chi phí tư vấn. Đồng thời, các đơn vị cung cấp giải pháp số cũng được khuyến khích phát triển.

SME - động lực tăng trưởng của nền kinh tế

Chiếm khoảng 95% tổng số doanh nghiệp toàn cầu, SME đóng vai trò then chốt trong nền kinh tế. Tại Việt Nam, khu vực này đóng góp khoảng 40% GDP và tạo việc làm cho hơn 60% lao động.

SME dùng để chỉ những doanh nghiệp có quy mô vừa và nhỏ - Nguồn: Internet

Không chỉ tạo ra việc làm, SME còn thúc đẩy đổi mới sáng tạo, khai thác thị trường ngách và góp phần phát triển kinh tế địa phương. Nhờ tính linh hoạt cao, doanh nghiệp SME có khả năng thích ứng nhanh với biến động, từ đó giảm thiểu rủi ro cho toàn hệ thống kinh tế.

Hướng tới tăng trưởng “xanh” và bền vững

Trong dài hạn, chuyển đổi số không chỉ giúp SME nâng cao hiệu quả mà còn là nền tảng để phát triển theo hướng bền vững. Việc kết hợp công nghệ với mô hình kinh doanh “xanh” sẽ giúp doanh nghiệp tối ưu tài nguyên, giảm chi phí và nâng cao giá trị thương hiệu.

Doanh nghiệp cần thiết lập một hệ sinh thái nhà máy thông minh dựa trên ba trụ cột công nghệ là ERP, MES và IoT

Để tận dụng cơ hội này, doanh nghiệp cần chủ động đổi mới, đầu tư vào công nghệ, nâng cao chất lượng sản phẩm và không ngừng cập nhật xu hướng thị trường.

Với sự đồng hành từ Chính phủ và hệ sinh thái hỗ trợ ngày càng hoàn thiện, SME được kỳ vọng sẽ tiếp tục là lực lượng tiên phong, góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế và nâng cao vị thế Việt Nam trong chuỗi giá trị toàn cầu.

Hoàng Phương